

human sciences

Yazar Dilek Yılmaz

Gönderim Tarihi: 17-Eki-2017 04:33PM (UTC+0300)

Gönderim Numarası: 864183042

Dosya adı: 4911-17369-1-son_hali.docx (84.77K)

Kelime sayısı: 4144

Karakter sayısı: 29645

Examination of attitudes of nursing department senior students towards caring nurse-patient interaction

Hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin bakım odaklı hemşire-hasta etkileşimine ilişkin tutumlarının incelenmesi

Abstract

Objective: The purpose of the study is to investigate the attitudes of senior students in the nursing department towards caring nursing-patient interaction.

Method: The study is planned descriptively and cross-sectional. The study sample consisted of 57 students who were educated in the last year of the nursing department in the academic year of 2016-2017. In the collection of research data; "Student Presentation Form" and "Caring Nurse-Patient Interaction (CNPI) Scale".

Results: The significance, sufficiency and applicability dimension of CNIPS were 326.56 ± 24.17 , 287.43 ± 44.05 , 276.89 ± 43.96 , respectively. Moreover, it was found that the highest mean scores of the subscales were in "needs" and the low scores were in the "sensitivity" subscale. It was obtained that there was no statistically significant difference between the average ages of the students, their gender, reasons for choosing the profession, difficulties in relation to patient and social relations, and the significance, sufficiency and applicability dimensions of the scale ($p > 0.05$).

Özet

Amaç: Bu çalışmada amaç, hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin bakım odaklı hemşire-hasta etkileşimine ilişkin tutumlarının incelenmesidir.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı, kesitsel olarak planlanmıştır. Bu araştırmanın örneklemini, 2016-2017 akademik yılında hemşirelik bölümü son sınıfta öğrenim gören 57 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma verilerinin toplanılmasında; araştırmacılar tarafından hazırlanan "Öğrenci Tanıtım Formu" ile "Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşimi Ölçeği (BOHHEÖ)" kullanıldı.

Bulgular: BOHHEÖ'nin önemlilik, yeterlilik ve uygulanabilirlik boyutu toplam puan ortalamaları ise sırasıyla 326.56 ± 24.17 , 287.43 ± 44.05 , 276.89 ± 43.96 olarak belirlendi. Ayrıca, alt ölçeklerden en yüksek puan ortalamalarının "gereksinimler" ve en düşük puan ortalamalarının ise "duyarlılık" alt boyutunda olduğu saptandı. Öğrencilerin yaş ortalamaları, cinsiyet, mesleği seçme nedenleri, hasta ile ilişkilerde ve sosyal ilişkilerde güçlük yaşama durumları ile ölçeğin önemlilik, yeterlilik, uygulanabilirlik düzeyleri puan ortalamaları arasında istatistiki yönden anlamlı bir fark bulunmadığı belirlendi ($p > 0.05$).

Conclusion: Consequently, it was indicated that attitudes and behaviors of the students participating in study were significant, sufficient and practicable for all sub-dimensions of care-focused nurse-patient interaction.

Keywords: Nurse-patient interaction, care, nursing students, attitudes.

Sonuç: Öğrencilerin bakım odaklı hemşire-hasta etkileşimine ilişkin bütün alt ölçeklerinin önemli, yeterli ve uygulanabilir olduğuna yönelik tutum ve davranışlarının pozitif olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Hemşire-hasta etkileşimi, bakım, hemşirelik öğrencileri, tutum.

5 Giriş

6
7 20 Uluslararası Hemşireler Birliği, hemşireliği; bireyin, ailenin ve toplumun mevcut sağlığını korumaya,
8 geliştirmeye yardımcı olan ve hastalık durumunda iyileştirmeye yönelik var olan bir meslek şeklinde
9 belirtmiştir (Biol 2009).

10
11 Hemşirelik, hasta ve/veya sağlıklı kişilerle birlikte edindiği kişiler arası ilişki süreci vasıtasıyla insana
12 direkt olarak hizmet eden yardım edici mesleklerden biridir (Kaya 2011, Özcan 2006, Stuart ve
13 Sundeen 1998). Hemşirenin temel görevi, bireylerin fiziksel, mental ve sosyal bakım
14 gereksinimlerini tanımak ve bu gereksinimlerin karşılanmasını sağlamaktır (Özcan 2006). Bu temel
15 görev, bireyin sağlığını sürdürmesi, yeniden sağlığına kavuşabilmesi için gerekli istek, bilgi ve güce
16 ulaşmasına yönelik etkinlikleri kapsamaktadır (Kaya 2011).

17
18 Bunlar dışında hemşirelik, bütün yaş ve sosyo-ekonomik statüdeki kişiye, günlük yaşam
19 süreçlerinde temel gereksinimlerini sağlamak ve sağlıklarıyla ilgili problemlerle baş etmelerinde
20 yardımcı olmak için yapılan eylemler, ilişkiler ve iletişim süreci, gösterilen tepkilerdir (Velioglu ve
21 ark. 1991). Hemşirelik bakımının etkinliği kişilerle etkili iletişim kurma yeteneği ile doğrudan
22 bağlıdır (Babadagli ve ark. 2006, Kalender ve ark. 2016). İletişim, iki bireyin düşünce, duygu ve
23 bilgilerini paylaşarak karşılıklı olarak birbirini anlamasını kapsayan birden fazla kanallı bir süreçtir
24 (Kumcağız ve ark. 2011, Üstün 2005). Hemşirelikte iletişimin özel bir yeri bulunmaktadır.
25 Hemşireler görev yaptıkları organizasyonlarda hasta bakımına yönelik hizmetleri sağlarken hasta
26 ve hasta yakınlarıyla devamlı olarak iletişim sürecindedirler (Kumcağız ve ark. 2011).

27
28 Etkileşim ise en az iki bireyin, birbirini karşılıklı olarak etkilediği, birbirinden karşılıklı olarak
29 etkilendiği, sözlü ve/veya sözsüz kanallarla iletişimde buldukları bir süreçtir. Hemşirenin hasta
30 bireyin gereksinimlerini karşılayabilmesinde en etkin yol, hasta ile var olan etkileşimidir. Pekçok
31 hemşire kuramcıya göre hemşirelik ve bakım, "kişiler arasında yer alan bir etkileşim periyodu"
32 olarak bildirilmiş ve hasta ile hemşire arasındaki etkileşiminin önemini vurgulanmıştır (Altıok ve
33 ark. 2011, Yalçın ve Aştı 2011, Zaybak ve ark. 2011). Hemşire ve hasta arasında bulunan bu var
34 olan etkileşimin odağını ise hemşireliğin temelini meydana getiren bakım oluşturmaktadır
35 (McCance ve ark. 2008, Potter ve Perry, 2005).

36
37 Bakım, hemşirelik aktivitesinin temelinde yer almakta ve hızla gelişmekte olan sağlık alanında
38 önemini giderek arttırmaktadır (Kıvanç 2012). Hemşireliğin özünde var olan bakım, iki kişiyle
39 başlayıp ve devamlı gelişen bir ilişki sürecidir. İçeriği, değeri ve anlamı zamanla değişen bu süreç,
40 fiziksel, akılsal, ruhsal, manevi ve sosyal boyutu ile "alma - verme" tarzında başlıca iki fiile
41 dayanmaktadır. Kısacası "dual" ilişki sürecidir ve aynı zamanda etkileşimdir (Babadagli 2010).

42
43 Hemşirelikte hastayla var olan etkileşim sürecinin öğrenme durumunun eğitim süreci içinde
44 gerçekleşebileceği bildirilmektedir (Cossette 2005, Khademian ve Vizeshfar 2008, Suikkale ve
45 Leino-Kilpi 2001, Zaybak ve ark. 2011). Hemşirelik öğrencilerinin istenilen davranış ve tutumları
46 kazanması ve mesleki yönden ilerlemenin sağlanması bakımından bakım odaklı hemşire-hasta
47 etkileşimine ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi önemlidir (Zaybak ve ark. 2011). Ayrıca
48 ülkemizde konuyla ilgili yapılan çalışma sayısının çok sınırlı sayıda olduğu görülmüştür (Astar ve
49 Aştı 2012, Kaçmaz 2016, Kalender ve ark. 2016, Zaybak ve ark. 2014). Bu anlamda; mezun
50 aşamasında olan hemşirelik son sınıf öğrencilerinin, bakım odaklı hemşire hasta etkileşimine ilişkin
51 olarak tutumlarının belirlenmek amacıyla bu araştırmanın yapılmasına gerek duyulmuştur.

55 Amaç

56 Bu çalışmada amaç, hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin bakım odaklı hemşire-hasta
57 etkileşimine ilişkin tutumlarının incelenmesidir.

59 Yöntem

61 Araştırma Tipi

62 Araştırma tanımlayıcı, kesitsel şekilde planlanmıştır.

64 Araştırmanın Evren ve Örneklemi

65 Araştırma; klinik deneyimi daha fazla olduklarından dolayı hemşirelik bölümü son sınıf öğrencileri ile
66 yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini, 2016-2017 akademik yılında Uludağ Üniversitesi Sağlık
67 Bilimleri Fakültesi hemşirelik lisans bölümü son sınıfta öğrenimine devam eden, araştırmanın yapıldığı
68 tarihte ulaşılabilen, anketleri eksiksiz tamamlayan ve gönüllü olarak araştırmaya katılmayı kabul eden
69 57 öğrenci oluşturmuştur.

71 Etik Boyut

72 Araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için öncelikle Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşimi Ölçeği'nin
73 ülkemizde Türkçe dilinde geçerlik ve güvenirlik çalışmasını uygulayan yazardan e-mail aracılığı ile izin
74 alınmıştır. Bunun dışında araştırmanın yapıldığı kurumun araştırma komisyonundan (Karar No: 2017-
75 16) gerekli izin ve gönüllü katılımlarını sağlamak için araştırmaya katılan öğrencilerden onam
76 alınmıştır.

78 Veri Toplama Araçları

79 Araştırma verilerinin toplanılmasında; araştırmacılar tarafından hazırlanan "Öğrenci Tanıtım Formu"
80 ile "Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşimi Ölçeği" kullanılmıştır.

82 Öğrenci Tanıtım Formu

83 Bu formda; öğrencilerin yaş, cinsiyet, hemşirelik mesleğini seçim nedenleri, hastayla ve sosyal
84 ilişkilerinde günlük yaşama durumlarına ilişkin sorulara yer verilmiştir.

86 Bakım Odaklı Hemşire-Hasta Etkileşimi Ölçeği (BOHHEÖ)

87 Watson'ın geliştirdiği bakım kuramı baz alınarak, 2005 yılında Cossette ve arkadaşları'nın hemşirelerin
88 bakıma yönelik tutum ve davranışlarını değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir (Cossette ve ark.
89 2005). Ülkemizde BOHHEÖ'nün geçerlik ve güvenirlik çalışması Atar ve Aştı (2012) tarafından
90 yapılmıştır. Ölçek, 10 alt ölçek içinde yer alan 70 maddeyi kapsamaktadır. Ölçek kişilere uygulanırken
91 hemşire-hasta etkileşiminin, hangi düzeyde önemli, yeterli ve uygulanabilirliği ayrı olarak 5 maddeli
92 likert tarzda ölçekte değerlendirilerek "önemlilik" "yeterlilik", "uygulanabilirlik" boyutu 2 yönelik
93 veriler elde edilmektedir. Üç boyutta da soruların her birinin likert tarzda skalada ifadeler; (1) Hiç, (2)
94 Biraz, (3) Orta Derece, (4) Çok, (5) Son Derece olarak değerlendirilmektedir. Alt boyuttaki ölçekler
95 de "Hümanizm, Duyarlılık, Umut, Duyguların ifade edilmesi, Yardım edici ilişki, Öğretim, Sorun
96 çözme, Eksinimler, Çevre, Maneviyat" olup, her biri için alt boyutlar değişmemektedir. Üç
97 boyuttan alınabilecek en küçük puan 70, en fazla puan 350 olarak hesaplanmaktadır. Kişilerin bu
98 skaladan aldıkları puan yükseldikçe, bakım odaklı hemşire-hasta etkileşimine yönelik tutum ve
99 davranışları da pozitif yönde yükselmektedir (Atar ve Aştı 2012).

101 Verilerin Değerlendirilmesi

102 Araştırma verileri SPSS 22.0 istatistik programıyla değerlendirilmiştir. Çalışma verilerinin ana
103 sayı, yüzde, ortalama ile araştırma verilerinin normal dağılım göstermediği belirlendiği için Mann-
104 Whitney U testi, Spearman Korelasyon Analizi ve Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır.

105

106 **Bulgular**

107

108 Araştırmaya dahil olan öğrencilerin bazı tanıtıcı özelliklerinin dağılımı Tablo1’de verilmiştir.
109 Öğrencilerin yaş ortalaması 21.98 ± 0.79 yıl olup, %82.5’inin kız olduğu, %43.9’unun hemşirelik
110 mesleğini sevdiği için tercih ettiği, %80.7’sinin hasta ile ilişkilerinde ve %91.2’sinin sosyal ilişkilerde
111 günlük yaşamadıkları belirlenmiştir.
112

113

114

Tablo 1. Öğrencilerin Bazı Tanıtıcı Değişkenlerine Göre Dağılımlarının İncelenmesi

Tanıtıcı Değişkenler	N	%
Yaş (Ort \pm SS) (21.98 \pm 0.79 yıl)		
Cinsiyet		
Kız	47	82.5
Erkek	10	17.5
Hemşirelik Mesleğini Seçme Nedeni		
Sevdiğim için	25	43.9
İş garantisi olduğu için	21	36.8
Ailem istediği için	11	19.3
Hasta ile İlişkilerde Güçlük Yaşama Durumu		
Evet	11	19.3
Hayır	46	80.7
Sosyal İlişkilerde Güçlük Yaşama Durumu		
Evet	5	8.8
Hayır	52	91.2
TOPLAM	57	100.0

115

116

117

118 Araştırmaya katılan öğrencilerin BOHHEÖ alt ölçek ve toplam puan ortalamaları Tablo 2’de
119 sunulmuştur. Buna göre; öğrencilerin BOHHEÖ alt ölçeklerinden aldıkları puanlar incelendiğinde;
120 önemlilik için 26.71 ± 3.47 ile 47.57 ± 3.96 , yeterlilik için 23.12 ± 4.76 ile 41.82 ± 8.43 , uygulanabilirlik
121 için 22.14 ± 5.41 ile 42.70 ± 6.86 arasında olduğu bulundu. Bununla birlikte alt ölçeklerden en yüksek
122 puan ortalamalarının “gereksinimler” ve en düşük puan ortalamalarının ise “duyarlılık” alt boyutunda
123 olduğu saptandı. BOHHEÖ’nin alt boyutları olan önemlilik, yeterlilik ve uygulanabilirlik boyutlarının
124 toplam puan ortalamalarının sırasıyla 326.56 ± 24.17 , 287.43 ± 44.05 , 276.89 ± 43.96 olarak belirlendi.
125 Hemşirelik bölümü öğrencilerinin önemlilik, yeterlilik ve uygulanabilirlik alt boyutları toplam puan
126 ortalamaları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu saptandı ($p=0.000$).
127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140 **Tablo 2. BOHHEÖ Alt Ölçek ve Toplam Puan Ortalamaları**

Ölçek ve Alt Boyutları	Önemlilik Ort ±SS	Yeterlilik Ort ±SS	Uygulanabilirlik Ort ±SS
Hümanizm	27.96±2.29	24.40±3.72	22.78±4.65
Umut	33.07±2.53	28.38±4.31	27.21±5.08
Duyarlılık	26.71±3.47	23.12±4.76	22.14±5.41
Yardım Edici İlişki	32.98±2.54	30.28±5.07	29.70±4.78
Duyguların ifade edilmesi	27.91±2.53	24.22±4.60	23.36±4.62
Sorun çözme	27.59±2.67	23.33±4.61	23.08±4.94
Öğretim	42.42±3.57	38.49±5.84	32.89±6.58
Çevre	32.52±3.40	29.45±5.05	28.77±6.12
Gereksinimler	47.57±3.96	41.82±8.43	42.70±6.86
Maneviyat	27.78±3.36	23.91±5.45	24.22±4.90
BOHHEÖ (Toplam Puan)	326.56±24.17	287.43±44.05	276.89±43.96

141 Öğrencilerin yaş ortalamaları, cinsiyet, mesleği seçme nedenleri, hasta ile ilişkilerde ve sosyal ilişkilerde
 142 güçlük yaşama durumları ile ölçeğin önemlilik, yeterlilik ve uygulanabilirlik boyutları toplam puan
 143 ortalamalarının arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmadı ($p>0.05$, Tablo 3).

144

145

146

147

Tablo 3. Öğrencilerin Tanıtıcı Değişkenleri ile BOHHEÖ Puanları

	Önemlilik	Yeterlilik	Uygulanabilirlik
Yaş (Ort \pm SS)	r= -0.074	r= 0.014	r= -0.084
İstatistiksel Test	p=0.585	p= 0.916	p= 0.535
Cinsiyet			
Kız	329.44 \pm 22.51	288.93 \pm 43.22	279.10 \pm 45.16
Erkek	314.00 \pm 28.26	280.40 \pm 49.61	276.42 \pm 44.18
İstatistiksel Test	Z= -1.689 p= 0.091	Z= -0.535 p= 0.593	Z= -0.042 p= 0.967
Hemşirelik Mesleğini Seçme Nedeni			
Sevdiğim için	327.88 \pm 24.01	285.56 \pm 49.15	270.56 \pm 39.44
İş garantisi olduğu için	327.23 \pm 24.27	285.14 \pm 47.34	283.85 \pm 52.55
Ailem istediği için	322.27 \pm 26.17	296.09 \pm 21.98	278.00 \pm 36.90
İstatistiksel Test	K-W= 0.376 p= 0.829	K-W= 0.201 p= 0.904	K ¹⁹ = 1.302 p= 0.522
Hasta ile İlişkilerde Güçlük Yaşama Durumu			
Evet	336.00 \pm 18.71	271.81 \pm 54.11	271.81 \pm 63.60
Hayır	318.30 \pm 24.95	291.17 \pm 41.11	278.10 \pm 38.71
İstatistiksel Test	Z= -1.313 p= 0.189	Z= -1.122 p= 0.262	Z= -0.172 p= 0.864
Sosyal İlişkilerde Güçlük Yaşama Durumu			
Evet	338.80 \pm 13.55	276.80 \pm 45.74	276.40 \pm 61.64
Hayır	314.38 \pm 24.72	288.46 \pm 44.21	276.94 \pm 42.71
İstatistiksel Test	Z= -0.852 p= 0.394	Z= -0.607 p= 0.544	Z= -0.056 p= 0.955

148

149

150

151

152

Tartışma

153

154

155

156

157

158

159

160

Bakım kavramı, insanın varoluşundan beri ihtiyaç gösterdiği varlığının vazgeçilmez yapı taşı oluşturulmaktadır. Bakımın, insanlığın temel yapısının özelliği olduğu belirtilmektedir (Baykara 2014). Watson ise hemşirelik bakımını; fiziksel, mental ve sosyokültürel araçlarla iki bireyin karşılıklı etkileşimiyle birlikte bilimsel, estetik, profesyonel olarak kişileştirilmiş kişilerarası periyod olarak belirtmiştir (Cossette ve ark. 2005). İnsanlığın varoluşundan bu yana değişen ve gelişen yaşam ile birlikte hemşirelikte değişime ve gelişime uğramasına rağmen, hemşirelikte değişmeyen tek şeyin bakım verme hizmeti olduğu bilinmektedir (Öztunç 2013). Çünkü hemşirelik bakımı, hemşirenin bu mesleğe özgü en temel rolünü oluşturmaktadır (Dinç 2010).

161 Geleceğin hemşirelik mesleğinin uygulayıcıları için hemşirelik bölümü öğrencilerinin hastalara
 162 profesyonel düzeyde bakımı gerçekleştirebilmeleri için yeterli teorik bilgiye, donanıma, uygulama ve
 163 karar verme yeteneği edinmeleri gerekir (Mlinar 2010). Hemşirelik uygulamalarının temel elementi
 164 olan hemşire-hasta etkileşimine ilişkin davranış ve tutumları iletirmek, hemşirelik müfredatının
 165 öncelikli amaçlarından biri olmalıdır (Cossette 2005, Khademian ve Vizeshtar 2008, Shattell 2004).
 166 Bakıma ilişkin olarak mesleki tutumu, davranışı ve anlayışı oluşturup geliştirmeden hemşirelik eğitimi
 167 sürecinde gelişmeler elde edilemez (Babadag 2010). Mezun aşamasında olan hemşirelik bölümü son
 168 sınıf öğrencilerinin bakım odaklı hemşire-hasta etkileşimine yönelik tutumlarının incelenmesi
 169 amacıyla yürüttüğümüz bu çalışma sonucunda; öğrencilerin bakım odaklı hasta-hemşire
 170 etkileşimlerine ilişkin tutumlarının pozitif yönde olduğu saptanmıştır. Bu araştırmadan elde edilen
 171 sonuçlara bakılarak öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenme alanlarını bütünleştiren
 172 klinik uygulamanın, öğrencilerin olumlu tutumları kazanmasında etkili olduğu söylenebilir. Çünkü
 173 klinik uygulama, hemşirelik bölümü öğrencilerine hasta birey ile etkileşime girerek var olan teorik
 174 bilgisini uygulamaya yansıtabileceği, mesleki yeterliliğini ileriye yönelik geliştirebileceği, hemşirelik
 175 bakımına yönelik tutum ve davranışların önemini kavrayabileceği ve klinikte uygulanabilirliğini
 176 yansıtabileceği bir ortam sunmaktadır (Karaöz 2003).

177
 178 Bu çalışmada; öğrencilerin bakım odaklı hemşire-hasta etkileşimi önemlilik puanı arttıkça,
 179 uygulanabilirlik ve yeterlilik puanlarının arttığı bulunmuştur. Bunun dışında BOHHEÖ'nin alt
 180 boyutları puan ortalamaları arasında, öğrencilerin puan ortalamalarının en fazla "önemlilik" daha
 181 sonra sırasıyla yeterlilik ve uygulanabilirlik boyutunda olduğu görülmüştür. Bu bulgu, öğrenci
 182 hemşirelerin bakım odaklı hemşire-hasta etkileşimine ilişkin tutumlarının önemlilik yönünde daha
 183 olumlu olduğu şeklinde değerlendirilebilir.

184
 185 Konuyla ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında; Kalender ve arkadaşlarının (2016) hemşirelik bölümü
 186 öğrencilerinde bakım odaklı hemşire-hasta etkileşimine ilişkin tutum ve davranışlarının belirlemek
 187 amacıyla yapmış oldukları bir çalışma sonucunda; toplam ölçek puanlarında önemlilik için
 188 337.63 ± 23.18 , uygulanabilirlik için 290.85 ± 42.11 , yeterlilik için ise 293.41 ± 34.99 olduğunu
 189 bulmuşlardır. Zaybak ve arkadaşları (2014) ise hemşirelik bölümü öğrencilerinin sırasıyla önemlilik,
 190 uygulanabilirlik ve yeterlilik boyutları puan ortalamalarının 308.64 ± 43.32 , 262.93 ± 52.46 ve
 191 272.60 ± 43.86 olarak saptamışlardır. Atar ve Aştı (2012) yaptıkları benzer çalışmada ise ölçeğin
 192 "önemlilik, yeterlilik ve uygulanabilirlik" düzeyleri için sırasıyla toplam puan ortalamalarının,
 193 314.2 ± 37.2 , 280.4 ± 40.3 , 272.6 ± 50.1 olduğu bulunmuştur. Kaçmaz (2016)'ın psikiyatri hemşireleriyle
 194 yaptığı bir çalışmada da hemşirelerin önemlilik boyutundan 313.08 ± 30.45 , yeterlilik boyutundan
 195 283.79 ± 37.43 , uygulanabilirlik boyutundan ise $268.01 \pm 0.1 \pm 47.65$ puan aldıklarını belirtmiştir.
 196 Yapılan bu çalışma sonuçlarıyla çalışma sonucumuzun benzerlik taşıdığı görülmektedir.

197
 198 Öğrencilerin ölçeğin alt boyutlardan en yüksek puan ortalamalarının "gereksinimler" ve en düşük
 199 puan ortalamalarının ise "duyarlılık" boyutunda olduğu bulunmuştur (Tablo 2). Kalender ve
 200 arkadaşlarının (2016), Zaybak ve arkadaşlarının (2014), Atar ve Aştı'nın (2012), Cosette ve
 201 arkadaşlarının (2005) çalışmalarında da benzer sonuçlar bulunmuştur. Kaçmaz'ın (2016) hemşirelerle
 202 yaptığı çalışmasında ise en fazla puan "gereksinimler" alt boyutunda, en az puan ise maneviyat alt
 203 boyutunda olduğu belirlenmiştir. Bu sonucun çalışma sonucundan farklı bulunmasının nedeninin;
 204 örneklem arasındaki farklılıktan kaynaklandığı düşünülmüştür.

205

206 Araştırma sonucunda; araştırma kapsamına alınan öğrencilerin yaş ve cinsiyet değişkenlerinin,
 207 BOHHEÖ puan ortalamasını etkilemediği bulunmuştur (Tablo 3). Zaybak ve arkadaşlarının (2014)
 208 çalışmasında yaş ile BOHHEÖ puan ortalaması arasında bir ilişki bulunmuştur. Bu sonucun, çalışma
 209 sonucumuzdan farklı olduğu görülmektedir. Bu farkın, bu çalışmada sınıf düzeyi değişkeninin ele
 210 alınmaması ve öğrenciler arasındaki yaş farklarının olmaması gibi nedenlerden kaynaklandığı şeklinde
 211 yorumlanmıştır. Atar ve Aştı'nın (2012) ve Zaybak ve arkadaşlarının (2014) çalışmalarında
 212 öğrencilerin cinsiyet faktörleri ile BOHHEÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir
 213 fark bulunmuştur. Bu çalışmada öğrencilerin cinsiyet faktörü ile BOHHEÖ puan ortalaması
 214 arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmamasına rağmen, kız öğrencilerin yukarıdaki çalışma
 215 sonuçlarıyla benzer olarak, ölçeğin önemlilik, yeterlilik ve uygulanabilirlik alt boyut puan
 216 ortalamalarının erkek öğrencilere göre fazla olduğu görülmüştür. Yapılan farklı çalışmalarda da; kız
 217 öğrencilerin kişilerarası iletişim becerilerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu sonucu bulunmuştur
 218 (Bingöl ve Demir 2011, Erigüç ve ark. 2013, Koç ve ark. 2015, Özyazıcıoğlu ve ark. 2011). Bu faktör
 219 dışında; erkek hemşirelerin meslekte uzun süredir yer almamalarının da, öğrencilerin hastalarla olan
 220 ilişkilerini etkileyebileceği düşünülmüştür.

221
 222 Hemşirelik mesleğinin devam ettirilmesinde de ilgi ve istek ön şart olarak kabul edilmektedir (Temel
 223 ve ark. 2007). Bu açıdan hemşirelik mesleğini isteyerek seçmiş öğrencilerin, diğer öğrencilere göre
 224 profesyonellik düzeylerinin ve kendine olan özgüven duygularının daha fazla olduğu bildirilmektedir
 225 (Karamanoğlu ve ark. 2009, Temel ve ark. 2007, Ünsar ve ark. 2009). Bunun dışında, kişilerarası
 226 iletişim becerisi iyi hemşirelerin hasta-hemşire etkileşim sürecinde daha başarılı olacağı
 227 bildirilmektedir (Kumcağız ve ark. 2011, Tutuk ve ark. 2002, Yalçın ve Aştı 2011, Zaybak ve ark.
 228 2014). Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin mesleği seçme nedenleri, hasta ile ilişkilerde ve sosyal
 229 ilişkilerde güçlük yaşanma durumları ile ölçeğin önemlilik, yeterlilik ve uygulanabilirlik olmak üzere üç
 230 alt boyutunun toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark saptanmamıştır
 231 (Tablo 3). Konuyla ilgili yapılan benzer çalışmalarda; Kalender ve arkadaşları (2016), öğrencilerin
 232 meslek tercih nedenleri ve kişilerarası ilişki süreçlerinde zorluk yaşamalarına göre ölçek alt boyutu
 233 puan ortalamalarının arasında bir ilişki olmadığını bulmuşlardır. Zaybak ve arkadaşlarının (2014)
 234 yaptıkları çalışmada; öğrencilerin mesleği seçme nedenlerinin ve hasta ve sosyal ilişkilerde güçlük
 235 yaşama durumlarının BOHHEÖ alt boyut puan ortalamalarını etkilediği belirlenmiştir. Atar ve
 236 Aştı'nın (2012) çalışmasında da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırma sonucunun, yukarıdaki
 237 araştırma sonuçlarıyla uyumlu olmadığı ve literatürü destekler nitelikte olmadığı görülmüştür. Bu
 238 farklılığın araştırma örneğine bağlı değişkenlerden (sınıf düzeyi, kişilik özellikleri, sosyoekonomik
 239 faktörler vb.) kaynaklanabileceği öngörülmüştür.

240 241 **Sonuç ve öneriler**

242 Sonuç olarak, hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin bakım odaklı hemşire hasta etkileşimine
 243 ilişkin tutumlarının pozitif yönde olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda; hemşirelik
 244 bölümü öğrencilerinin hasta ile etkileşimleri sırasında güçlük yaşamaması için mesleki eğitimleri
 245 süresince bu yönde desteklenmesi önerilebilir.

246
247

248 **Kaynaklar**

- 249
 250 Altıok, H.Ö., Şengül, F., & Üstün, B. (2011). Bakım: kavram analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik*
 251 *Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 4(3), 137-140.
 252 Atar, N.Y. (2012). Bakım odaklı hemşire-hasta etkileşimi ölçeğinin güvenilirlik ve geçerliği. *İ.Ü.F.N.*
 253 *Hem. Derg.*, 20(2), 129-139.
 254 Babadağ, K. (2010). Hemşirelik ve değerler. İlksan Matbaası, Ankara, 21-41.
 255 Babadağ, B., Erim, S.E., & Erdoğan, S. (2006). Hekimlerin ve hemşirelerin hastayla iletişim
 256 becerilerinin değerlendirilmesi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 1(3), 52-69.

- 257 Baykara, Z.G. (2014). Hemşirelik bakımı kavramı. *Türkiye Biyoetik Dergisi*, 1(1), 92-99.
- 258 Bingöl, G., & Demir, A.(2011). Amasya sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri. *Göztepe*
259 *Tıp Dergisi*, 26(4), 152-159.
- 260 Birol, L. (2009). Hemşirelik süreci-hemşirelik bakımında sistematik yaklaşım. Etki Yayınları, 9. Baskı,
261 İzmir.
- 262 Cossette, S., Caraa, C., Ricarda, N., & Pepin, J. (2005). Assessing nurse–patient interactions from a
263 caring perspective: report of the development and preliminary psychometric testing of the
264 Caring Nurse–Patient Interactions Scale. *International Journal of Nursing Studies*, 42, 673–686.
- 265 Dinç, L. (2010). Bakım kavramı ve ahlaki boyutu. *Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 74-82.
- 266 Erigüç, G., Şener, T., Eriş, H. (2013). İletişim becerilerinin değerlendirilmesi: bir meslek yüksekokulu
267 öğrencileri örneği. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 16(1), 45-65.
- 268 Kaçmaz, E.D. (2016). Psikiyatri hastalarına bakım veren hemşirelerin bakım odaklı hemşire-hasta
269 etkileşim düzeylerinin incelenmesi. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış
270 Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Mahire Olcay Çam).
- 271 Kalender, N., Tosun N., Çınar, F.İ., Bağcıvan, G., & Yaşar, Z. (2016). Hemşirelik yüksekokulu
272 öğrencilerinin bakım odaklı hemşire-hasta etkileşimine yönelik tutum ve davranışlarının
273 değerlendirilmesi. *Gülhane Tıp Dergisi*, 58, 277-281.
- 274 Karamanoğlu, A.Y., Özer, F.G., & Tuğcu, A. (2009). Denizli ilindeki hastanelerin cerrahi kliniklerinde
275 çalışan hemşirelerin mesleki profesyonelliklerinin değerlendirilmesi. *Fırat Tıp Dergisi*, 14(1), 12-
276 17.
- 277 Karaöz, S. (2003). Hemşirelikte klinik öğretime genel bir bakış ve etkin klinik öğretim için öneriler.
278 *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 1, 15-20.
- 279 Kaya, F. (2011). Hemşirelerin iletişim ve empatik beceri düzeyleri ile hastaların hemşirelerin bakımını
280 algılayışlarının karşılaştırılması. Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış
281 Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mualla Yılmaz).
- 282 Khademian, Z., & Vizeshfir, F. (2008). Nursing students' perceptions of the importance of caring
283 behaviors. *Journal of Advanced Nursing*, 61(4), 456-462.
- 284 Kıvanç, M.M. (2012). Hemşirelik uygulamalarında bakım kavramı. Ed: Aştı, T.A., & Karadağ, A.
285 Hemşirelik Esasları Hemşirelik Bilimi ve Sanatı. Akademi Basın ve Yayıncılık. İstanbul, 220-
286 228.
- 287 Koç, B., Terzi, Y., & Gül, A. (2015). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ile kişilerarası problem
288 çözme becerileri arasındaki ilişki. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(1), 369-390.
- 289 Kumcağız, H., Yılmaz, M., Çelik, S.B., & Avcı, İ.A. (2011). Hemşirelerin iletişim becerileri: Samsun
290 ili örneği. *Dicle Tıp Dergisi*, 38(1), 49-56.
- 291 McCance, T., Slater, P., & McCormack, B. (2009). Using the caring dimensions inventory as an
292 indicator of person-centred nursing. *Journal of Clinical Nursing*, 18(3), 409-417.
- 293 Mlinar, S. (2010). First- and third-year student nurses' perceptions of caring behaviours. *Nurs. Ethics.*,
294 17(4), 491-500.
- 295 Özcan, A. (2006). Hemşire- hasta ilişkisi ve iletişim., Sistem Ofset, 2. Baskı, Ankara.
- 296 Öztunç, G. (2013). Hemşireliğin doğası. Hemşirelik esasları- hemşirelik bilimi ve sanatı. Ed: Aştı,
297 T.A., & Karadağ, A. Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul, 26-35.
- 298 Özyazıcıoğlu, N., Aydınöğlu, N., & AYTEKİN, G. (2009). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin empatik ve
299 problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*,
300 12(3), 46-53.
- 301 Potter, P.A., & Perry, A.G. (2005). Caring in nursing practice. *Fundamentals of nursing*. Mosby Inc.,
302 America. 107-112.

- 303 Shattell, M. (2004). Nurse-patient interaction: a review of the literature. *Journal of Clinical Nursing*,
304 13(6), 714-722.
- 305 Stuart, G.W., & Sundeen, S.J. (1998). Principles and practice of psychiatric nursing. St Louise,
306 Missouri: Elsevier Mosby Inc.,
- 307 Suikkala, A. & Leino-Kilpi, H. (2001). Nursing student-patient relationship: a review of the literature
308 from 1984 to 1998. *Journal of Advanced Nursing*, 33(1), 42-50.
- 309 Temel, E., Bahar, A., & Çuhadar, D. (2007). Öğrenci hemşirelerin stresle başetme tarzları ve
310 depresyon düzeylerinin belirlenmesi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 2(5), 107-118.
- 311 Tutuk, A., Al, D., & Doğan, S. (2002). Hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerisi ve empati
312 düzeylerinin belirlenmesi. *C. Ü. Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 6(2), 36-41.
- 313 Ünsar, S., Fındık, Ü.Y., Sadırlı, S.K., Erol, Ö., & Ünsar, S. (2009). Edirne sağlık yüksekokulu
314 öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri. *Üniversite ve Toplum*, 9(1), 1-9.
- 315 Üstün, B. (2005). Çünkü iletişim Çokşeyi değiştirir. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*,
316 8(2), 88-94.
- 317 Velioglu, P., Pektekin, Ç., & Şanlı, T. (1991). İletişim becerileri. Hemşirelikte kişilerarası ilişkiler. Ed:
318 Geylan, R. Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir. 33-37.
- 319 Yalçın, N., & Aştı, T. (2011). Hemşire-hasta etkileşimi. *İ.Ü.F.N. Hem. Derg.*, 9(1), 54-59.
- 320 Zaybak, A., İsmailoğlu, E.G., & Efteli, E. (2014). Hemşirelik öğrencilerinin bakım odaklı hemşire-
321 hasta etkileşimine yönelik tutum ve davranışları. *Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları*
322 *Dergisi*, 1(2), 24-27.

Extended English Abstract

323
324
325
326
327 Nursing is the process, reactions, communication, and relationships that are carried out in order
328 to meet the basic needs of individual life activities in every age and socio-economic situation and to
329 help them cope with their health problems. The effectiveness of nursing care depends on the nurse's
330 ability to communicate effectively with other individuals. Communication is a multi-channel process
331 involving two people sharing each other's feelings, thoughts and knowledge. Communication has a
332 special place in nursing. Nurses are constantly in contact with patients and their relatives when they
333 are in the institutions where they are working. Interaction is a situation in which at least two people
334 are in contact with verbal and nonverbal means of interacting and influencing each other. The most
335 effective way for the nurse to meet the needs of the patient is the interaction with the patient.
336 According to many nurses theoreticians, nursing and care are defined as "an interaction process
337 among people" and the importance of patient-nurse interaction is emphasized. The focus of this
338 interaction between the nurse and the patient is the care that forms the basis of the nursing. Care is
339 at the core of nursing practice and increasingly important in the rapidly developing health field. The
340 care that is the core of nursing is a relationship that starts and develops with at least two people. This
341 relationship, whose content, meaning and value change from time to time, is based on two main acts
342 that "taking and giving" with its physical, spiritual, mental, social and spiritual forms. It is a "dual"
343 relationship, an interaction. It is reported that the process of interaction with the patient in nursing
344 can be realized within the training process. It is important to evaluate the attitudes of nursing students
345 towards nursing-patient interaction in terms of attainment of attitudes and behaviors and to ensure
346 professional development. Moreover, it is seen that the number of studies related to the subject in
347 our country is very limited. In this sense; it was necessary to carry out this research in order to
348 determine the attitudes of nursing senior students who are in the graduation phase towards caring
349 nursing-patient interaction. The aim of this study is to examine the attitudes of senior students in the
350 nursing department towards caring nursing-patient interaction. This research is planned descriptively
351 and cross-sectional. The research was conducted with senior students in the nursing department as
352 they had more clinical experience. The research sample consisted of 57 students who were educated
353 in the last year of the nursing department of Uludağ University Health Sciences Faculty in the

354 academic year of 2016-2017, who were able to reach the research date, complete the questionnaires
355 and volunteered to participate in the research. In order to be able to carry out the research, firstly,
356 permission was obtained via e-mail from the author who performed the Turkish validity and reliability
357 study of "Caring Nurse-Patient Interaction Scale" in our country. In addition, the required permission
358 has been obtained from the research committee of the research institution (Decision No: 2017-16)
359 and the students who participated in the research have been approved for voluntary participation. In
360 the collection of research data; "Student Presentation Form" and "Caring Nurse-Patient Interaction
361 Scale (CNPIS)" prepared by the researchers were used. Kruskal-Wallis, Mann-Whitney U tests and
362 Spearman's Correlation Analysis were used in the analysis of the research data because it was
363 determined that number, percentage, average and research data did not show normal distribution. It
364 was determined that the average age of the students was 21.98 ± 0.79 years, 82.5% of them were
365 girls, 43.9% preferred nursing profession because they love nursing, 80.7% did not have difficulties
366 in patient relations and 91.2% in social relations. When the scores of the CNIPS subscales of the
367 students included in the study are examined; 26.71 ± 3.47 and 47.57 ± 3.96 for significance, 23.12 ± 4.76
368 and 41.82 ± 8.43 for sufficiency, and 22.14 ± 5.41 and 42.70 ± 6.86 for feasibility, respectively. However,
369 it was found that the highest average scores of the subscales were in "needs" and the lowest scores
370 were in the "sensitivity" subscale. The significance, sufficiency and applicability dimension of CNIPS
371 were 326.56 ± 24.17 , 287.43 ± 44.05 , 276.89 ± 43.96 , respectively. The significance, sufficiency and
372 applicability dimension of the students between the mean of the total scores were statistically
373 significant in the positive direction ($p=0.000$). It was found that there was no statistically significant
374 difference between the average ages of the students, their gender, and reasons for choosing the
375 profession, difficulties in relation to the patient and social relations, and the significance, sufficiency
376 and applicability dimensions of the scale. As a result, it was determined that the attitudes and
377 behaviors of the students participating in the study were significant, sufficient and practicable for all
378 sub-dimensions of caring nurse-patient interaction. In line with these results; it is suggested that
379 nursing department students should be supported for communication during the vocational training
380 for difficulties in patient relations and social relations and to give more support to teaching methods
381 related to this field.

human sciences

ORIJINALLIK RAPORU

% **12**
BENZERLIK ENDEKSİ

% **8**
İNTERNET
KAYNAKLARI

% **9**
YAYINLAR

% **2**
ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BIRINCIL KAYNAKLAR

1 www.khsdergisi.com % **2**
İnternet Kaynağı

2 KALENDER, Nurten, TOSUN, Nuran, ÇINAR, Fatma İknur, BAĞÇIVAN, Gülcan and YAŞAR, Zekiye. "Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin bakım ", Gülhane Askeri Tıp Akademisi, 2016. % **2**
Yayın

3 halksagligiokulu.org % **1**
İnternet Kaynağı

4 www.hse.gov.uk % **1**
İnternet Kaynağı

5 Submitted to Whitireia Community Polytechnic % **1**
Öğrenci Ödevi

6 Kartal, Asiye. "Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinde Ruhsal Belirtilerin Taranması", TAF Preventive Medicine Bulletin/1303734X, 20090301 <% **1**
Yayın

Submitted to TED Ankara College

7

Öğrenci Ödevi

<% 1

8

Misirli, H.. "Relation of lipid and lipoprotein(a) to ischaemic stroke", Journal of Clinical Neuroscience, 200203

Yayın

<% 1

9

Fischetti, Natalie. "Correlates among perceived risk for type 2 diabetes mellitus, physical activity, and dietary intake ", Pediatric Nursing, May-June 2015 Issue

Yayın

<% 1

10

repozitorij.mefos.hr

İnternet Kaynağı

<% 1

11

www.arastirmax.com

İnternet Kaynağı

<% 1

12

docplayer.fi

İnternet Kaynağı

<% 1

13

www.kefdergi.com

İnternet Kaynağı

<% 1

14

tci-thaijo.org

İnternet Kaynağı

<% 1

15

www.j-humansciences.com

İnternet Kaynağı

<% 1

16

www.icqh.net

İnternet Kaynağı

<% 1

17

www.ices-uebk.org

İnternet Kaynağı

<% 1

18

florencenightingale.istanbul.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

19

hemsirelik.maltepe.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

20

DİKMEN, Yurdanur. "Hemşirelerde Profesyonel Değerler ve İlişkili Faktörlerin İncelenmesi", Türk Tabipleri Birliği, 2016.

Yayın

<% 1

21

acikerisim.deu.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

22

ATAR YALÇIN, Nurdan and AŞTI ATABEK, Türkinaz. "Bakım odaklı hemşire-hasta etkileşimi ölçeğinin güvenilirlik ve geçerliği", İstanbul Üniversitesi, 2012.

Yayın

<% 1

Alıntıları çıkart

üzerinde

Eşleşmeleri çıkar

Kapat

Bibliyografyayı Çıkart

üzerinde